

Sestry a bratři, milí přátelé, nezávidíte občas svým předkům dobu, ve které žili? Neříkáte si, že dříve byly poměry klidnější a poněkud urovnanější? Živobytí sice bylo těžší, to ano, ale zato zpráv o násilí a podvodech bylo poskrovnu. A také lidé prý k sobě měli jaksi blíž. Někdo vzpomíná na čas vlastního mládí, někdo si vybavuje babiččino a dědečkovu vyprávění o dětství, někdo rád listuje historickými knížkami nebo sleduje filmy pro pamětníky. Ohlížení. Do mysli se vtírá myšlenka na zašlé časy. *Jo tenkrát, to se žilo! To ještě...* a každý si sám doplní, po čem zrovna teskní. Ani křesťanská církev se nevyhne pohledům do minula. Vždyť se v uplynulých letech událo mnoho dobrého a příkladného, nač se sluší vzpomínat. Na sklonku středověku napravovali reformátoři církev právě podle dávného vzoru prvotní církve. Včera jsme v Zábřehu měli setkání členů bývalého sdružení mládeže a věru bylo o čem hovořit. Je dobře, pokud je na co navazovat.

Když v bibli čteme evangelia, dovídáme se řadu věcí o Ježíši Nazaretském. Jak žil, s kým se stýkal, čemu učil, také jak se choval k mocným a jak se choval k nemocným, komu pomáhal, s kým se přel a tak dále. Jsou to příběhy z minula. Kristus mezi lidmi. Jaké to asi bylo, když pěšky chodil Galilejí a Judskem? Od těch dob nás dělí dva tisíce let a já se přiznávám, že mám v srdci kus závisti. A vy možná také. Závidím totiž apoštolům, že byli u toho. Že slyšeli na vlastní uši Ježíše mluvit. Že na vlastní oči viděli, jak Ježíš staví ochrnutého na nohy a uzdravuje umírající dítě. Prostě závidím oné počáteční partě učedníků a učednic, že byli přítom. Že si s Ježíšem pochutnávali na chlebu ze stejného bochníku a na rybě ze stejného úlovku a pak to spolu všechno společně zapili jedním vínem. Oni žili bezprostředně vedle sebe a uvědomovali si, že Bůh je blízko. Po Ježíšově boku zažívali průlomy Božího království do přítomnosti.

A co my? V porovnání s prvními křesťany si můžeme připadat jako chudí příbuzní. Troškaři. O Ježíši víme z doslechu. Neviděli jsme ho. Netušíme, jak vypadal, ani jak se oblékal. Jediné kázání jsme neslyšeli přímo z jeho úst. (A i kdybychom byli slyšeli, stejně ničemu neporozumíme, neboť Ježíš mluvil starověkou aramejštinou.) Kristovy převratné skutky zkrátka známe z vyprávění. K žádnému zázračnému uzdravení jsme se nenachomítli, nejedli jsme z chleba, který by rozdílily jeho ruce. Je to tak daleko - hotová propast mezi stoletím jedenadvacátým a stoletím prvním!

Jo tenkrát, to se žilo! To ještě - chodíval Kristus mezi lidmi! A víra jako kdyby byla snáze na dosah. Tenkrát oni byli při tom. Všechno měli pěkně z první ruky. Evangelium přímo od zdroje. Skoro by se chtělo říci, že jsme na tom dnes hůř. Že naše doba je ochuzená o Ježíšův přímý vliv, o jeho živé působení. Ale je to mu skutečně tak? Přišli jsme zkrátka? Věří se nám dnes svízelněji v porovnání s Petrem a s Jakubem, Martou a Marií a jak jen se všichni ti Ježíšovi přátelé a známí jmenovali? Jsme na tom opravdu hůř?

Ne, ne a ne. Nevěří se nám hůř než jim tenkrát. Z dnešního evangelia poslyšte znovu, co učedníkům osobně říká Ježíš: „Ještě mnoho bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. (12) Nepřijali byste to, nestrávili byste to.“ Chápavost prvních učedníků má své meze. Oni spouště věcí nerozumějí. Když je člověk plně ponořený do děje, tak mu řada věcí nedochází. Zabývá se detaily, ale celek mu uniká. „Ještě mnoho bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jenom by vás to popletlo. Nedokážete si ještě správně poskládat souvislosti. Potřebujete větší nadhled a odstup. Teď ještě ne, až za čas.“

Sestry a bratři, tohle upozornění není určeno nám. Zaznělo kdysi dávno před velkopátečním ukřižováním a před velikonočním vzkříšením. Tohle upozornění slyšeli lidé, kteří měli k Ježíši nejbližší. Jen si představte! Právě oni. Tolik věcí spolu zažili, tolik kázání a rozhovorů slyšeli a pořád to ještě není vše. Najednou jim Kristus sděluje, že se dosud všechno nedozvěděli a ani se hned tak vše nedozvědí. Ono nestačí být s Mistrem každý den a šlapat s ním prach galilejských cest. Ono nestačí znát dopodrobna bibli a sedávat s Vykupitelem u jednoho stolu. Hlavní objev víry je teprve čeká.

„Jakmile přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy,“ (13) říká Ježíš před velikonočními. Teď ještě ne, až za čas, slyší učedníci. A ten čas už nastal. Slavíme dnes seslání svatého Ducha. Slibovaný Duch pravdy se o letnicích dostavil a pustil se do práce. Poskládal učedníkům ucelený obraz Krista. Už to nejsou roztrhané, nesouvislé příhody - támhle kázání, támhle společné jídlo, támhle uzdravení. Střípky zážitků s Ježíšem se pod vlivem Ducha složí do nové víry. Teprve Duch dává událostem a slovům smysl. Bez Ducha jsou to jen bezduché epizody; s Duchem se ukazuje duchaplná cesta. Cesta pravdy. Ze Starého zákona jsme četli o prazvláštním vidění proroka Ezechiele. Spatřil pláň posetou kostmi a, světe div se, ty kosti k sobě našly cestu. Daly se dohromady. Rázem měly hlavu i patu, obrostly masem, ožily. Boží Duch zapracoval. Co je roztržité, on skládá do živoucího celku.

„Jakmile přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy.“ Ježíš vlastně slibuje učedníkům totéž. Až teprve Duch uvádí do pravdy, do ucelené pravdy. Do spousty rozházených drobností vnese řád a spojí je v celek. Bůh nás učí vidět Ježíšův život jako jednu cestu, nikoliv jako sled nahodilých událostí. Hle, taková je naše výhoda oproti prvním učedníkům. Petr a spol. zažili mnoho s Ježíšem. Spatřili ho, jak pomáhá nemocným, jak sytí hladové, jak mluví o Bohu a těší smutné. Ale ještě nepoznali všechno. Nevěděli, že cesta lásky a pravdy vede na popraviště a následně do hrobu. A už vůbec učedníci netušili, že Ježíšova cesta vede z hrobu ven. Učedníci si zkrátka museli počkat, než jim všechno dojde a oni se dovtípí, že v Ježíši potkali skutečného zachránce před smrtí.

Má vůbec cenu říkat: Jo tenkrát, to se žilo! To ještě chodíval Kristus mezi lidmi! Učedníkům

můžeme závidět leda fyzickou blízkost Pána Ježíše. Ale rozhodně jim nemůžeme závidět snazší víru. Ono se jim totiž nevěřilo snáze nežli nám. Chyběl jim nadhled, pohled Ducha. Ještě nezažili a neslyšeli všechno. Avšak my už víme, jak to s Ježíšem dopadlo, my už nemáme ustrašeného, nejistého ducha. V nás se ozývá jiný duch, svatý Duch. Čili - ohlížení do minula ano, ale sklíčené povzdechy nad starými časy nikoliv. Nežijeme přece v horší době než předešlé generace. Také tato doba je dobou Božího Ducha. On neztichl. Pořád vstupuje do srdcí a do myslí a skládá v nich obraz Krista. Skládá onen životodárný obraz Ježíšovy cesty, která vede do hrobu, ale pak zčista jasna pokračuje vzkříšením dál. On, Duch pravdy, vás povede cestou veškeré pravdy.

Mnohokrát jsem už v tomto kázání použil slovíčko „duch“;. Nechci zapadnout někam mezi všelijaké pochybné duchovní nauky. Ve velkých knihkupectvích naleznete regál s názvem esoterika neboli tajné vědy. Přesně tam Boží Duch nepatří. Svatý Duch totiž není žádné tajemno, ani záhadno. To nejsou extatické zážitky. To není hřejivý pocit v hrudi či někde jinde. To nejsou povídačky o neviditelných sférách či světech, o vlivu hvězd a čísel. Boží Duch má jednoznačné působíště. „On vám bude zvěstovat, co přijme ode mne,“ říká Ježíš. (14) Činnost Ducha se týká Ježíše. Abychom pochopili, poskládali si dávné příběhy z evangelií. Abychom viděli Ježíšův život v celku jako cestu Boha za lidmi. Abychom viděli Boha vstupovat také do svých otázek a bolestí, i do naší smrti. A hlavně abychom za hrobem viděli otevřený život. Proto Kristus žil a proto byl darován Duch. On mne oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne.

Máme na stole před sebou chléb a kalich s vínem. Na první pohled jen kus pečiva a pár hltů alkoholického nápoje. Jenže díky Božímu Duchu tento chléb a toto víno spojujeme s Ježíšovým životem a se svým životem. A vidíme, že kolem stolu je místa dost. Zapadá nám to do sebe. Proto slavíme seslání Ducha svatého. Bez něj bychom nepoznali, k jak veliké radosti a k jak veliké naději jsme pozváni. Amen.